

ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การพัฒนาบทเรียนออนไลน์

LEARNING THEORY FOR DEVELOPMENT OF ONLINE LEARNING LESSONS

จิตติรัตน์ แสงเลิศอูทัย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Jittirat Saengloetuthai

Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajaphat University

*Corresponding author e-mail: sjittirat@gmail.com

Receive : February 24, 2021

Revised: March 22, 2021

Accepted: May 31, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการคิดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ซึ่งผู้เขียนได้ใช้เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยบทความวิชาการนี้ได้นำเสนอสาระสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ในแง่มุมของแนวคิด หลักการและการนำไปใช้

Keywords : ทฤษฎีการเรียนรู้ ออนไลน์ บทเรียน

ABSTRACT

The purpose of this article was to present learning theories and cognitive learning theories that can be applied to develop online learning lessons. The author applied these concept in teaching and learning management, classroom management and online lesson development. Key elements presented in this article included learning theories, cognitive learning theories and learning theories which can be applied to develop online learning lessons in terms of concepts, principles and applications.

Keywords: learning theory, online, learning lesson

บทนำ

ทฤษฎีการเรียนรู้แต่ละทฤษฎีจะให้แนวคิดรายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีนั้นในแง่มุมที่น่าสนใจและแตกต่างกันออกไป การจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานของความหลากหลาย ความแตกต่างของบุคคล และพื้นที่จึงไม่สามารถใช้ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งได้

จึงทำให้การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องใช้หลายทฤษฎีการเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย สาระสำคัญ (หลักการ) จุดประสงค์ การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ นอกจากนี้องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังสะท้อนให้เห็นว่านอกจากความรู้แล้ว การสร้างแรงจูงใจ เจตคติ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและทักษะชีวิต และอาชีพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงความรัก ความสนใจในการแสวงหาความรู้ ความจริง ในเรื่องต่าง ๆ อย่างเข้าใจและมีระบบในการกลั่นกรองเพื่อนำมาจัดหมวดหมู่ของความรู้และใช้เป็นประโยชน์ในการอธิบายทำความเข้าใจกับข้อเท็จจริงของสรรพสิ่งให้สมบูรณ์ประกอบกับปัจจุบันได้ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาการคิดควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดังจะเห็นได้จากทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดทักษะหลักไว้ 7 กลุ่ม ได้แก่ 1) ทักษะด้านเทคโนโลยี 2) ความสนใจใคร่รู้ และจินตนาการ 3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา 4) การคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม 5) ทักษะการสื่อสารและร่วมมือกัน 6) การคิดในเชิงธุรกิจและทักษะประกอบการ 7) ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและความสนใจต่อโลก (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ, 2557) จากทักษะดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าในศตวรรษที่ 21 ได้ให้ความสำคัญกับทักษะการคิดและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงถูกนำมาใช้เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและจะเห็นได้ว่าบทเรียนออนไลน์เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมในการนำมาใช้เพื่อการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างกว้างขวางรวมถึงสามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาการคิดของผู้เรียนด้วย ดังนั้นการพัฒนาบทเรียนออนไลน์หรือบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

และควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละช่วงอายุด้วย โดยบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการคิดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์

ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ (learning theory) เป็นแนวความคิดที่สามารถใช้อธิบายลักษณะของการเกิดการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยหลักการเรียนรู้ที่ได้รับการพิสูจน์ ทดสอบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จนได้รับการยอมรับว่าเป็นทฤษฎีการเรียนรู้มีหลายกลุ่มดังนี้ (ศศิวรรณ พชรพรรณพงษ์, 2554; ทิศนา ขัมมณี, 2558)

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (behaviorism) นักคิดในกลุ่มนี้มองธรรมชาติมนุษย์ในลักษณะที่เป็นกลางคือ ไม่ดีไม่เลว (neutral-active) การกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองสิ่งเร้า (stimulus-response) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมให้ความสนใจกับ “พฤติกรรม” เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดสามารถวัดได้และทดสอบได้

2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาานิยม (cognitivism) นักคิดในกลุ่มนี้มุ่งเน้นกระบวนการทางปัญญาหรือความคิด นักคิดกลุ่มนี้เริ่มขยายขอบเขตของความคิดที่เน้นทางด้านพฤติกรรมออกไปสู่กระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในของสมอง

3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (humanism) นักคิดกลุ่มมนุษยนิยมนี้ให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการและมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลได้รับอิสรภาพ และเสรีภาพ

มนุษย์จะพยายามพัฒนานตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (eclecticism) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาในกลุ่มผสมผสานระหว่างพฤติกรรมนิยมกับปัญญานิยม ดังนั้นหลักการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีของกาเยจึงผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยมกับทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มปัญญานิยม

5. ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (information processing) ทฤษฎีนี้ มีแนวคิดว่าการทำงานของสมองมนุษย์คล้ายคลึงกับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งเมื่อมีการรับข้อมูลเข้ามาสมองจะบันทึกข้อมูลเข้าไปในความจำระยะสั้นก่อนต่อเมื่อมีกระบวนการขยายความคิด ทำข้อมูลให้มีความหมายกับตนเองแล้ว ข้อมูลเหล่านั้นจะถูกนำไปเก็บไว้ในความจำระยะยาวเพื่อเรียกใช้ต่อไป

6. ทฤษฎีพหุปัญญา (multiple intelligences) ทฤษฎีนี้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเชาวน์ปัญญาของมนุษย์ซึ่งมิได้มีเพียงความสามารถทางด้านภาษาและคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่มีอยู่อย่างหลากหลายถึง 8 ด้านด้วยกัน ได้แก่ เชาวน์ปัญญาด้านภาษา คณิตศาสตร์ มิติสัมพันธ์ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ การสัมพันธ์กับผู้อื่น การเข้าใจตนเอง และการเข้าใจธรรมชาติ

7. ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของผู้เรียนว่าจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำอย่างกระตือรือร้น การเปลี่ยนแปลงทางพุทธิปัญญาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพไม่สมดุลทางพุทธิปัญญา เนื่องจากได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ ผู้เรียนจะเกิดการปรับและควบคุมพฤติกรรมของตนเองเพื่อจะทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาสมดุลขึ้น

8. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (constructionism) ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานแนวคิดมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

โดยมีแนวคิดว่าหากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้และนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานขึ้นโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะช่วยถ่วงโยงความคิดนั้นให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น การที่ผู้เรียนสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา หมายถึง การสร้างความรู้ขึ้นในตนเอง ความรู้ที่สร้างขึ้นจะอยู่คงทนในจิตสำนึกไม่ลืมง่าย ทำให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้ และความรู้ที่สร้างขึ้นจะเป็นฐานที่มั่นคงช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ต่อไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

9. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และโรเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) กล่าวว่าในกระบวนการเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแข่งขันกัน ลักษณะต่างคนต่างเรียนและลักษณะร่วมมือกัน ดังนั้นทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงเน้นความสำคัญของการช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ พึ่งพาอาศัยกัน ปรีกษาหารืออย่างใกล้ชิด มีความรับผิดชอบหรือหน้าที่ที่สามารถตรวจสอบได้ มีการใช้ทักษะระหว่างบุคคลหรือทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานกลุ่มและมีกระบวนการทำงานกลุ่ม

10. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (brain-based learning) การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่อยู่บนพื้นฐานของโครงสร้างและหน้าที่การทำงานของสมอง เน้นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้และการทำงานของสมอง โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ผู้เรียนต้องใช้ทุกส่วนทั้งการคิด ความรู้สึก และการลงมือปฏิบัติจริงไปพร้อมกัน จึงจะเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

จากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ทฤษฎีการเรียนรู้

กลุ่มการคิดได้ และสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิด

สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิด (Cognitive theories) ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (มารุต พัฒนาผล, 2563)

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่ม Gestalt มีสาระสำคัญคือ จิตและสมองมีความเป็นองค์รวม และมีความเชื่อมโยงกัน การเรียนรู้ที่ดีย่อมเกิดจากสิ่งเร้าและจากการมองภาพรวมของปัญหา ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหา การเชื่อมโยงการจินตนาการผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่ม Gestalt ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรู้คิด

1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดอย่างหลากหลาย เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ เพราะการคิดเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้

2) ให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของสิ่งที่เรียนรู้อยู่ก่อน แล้วจึงให้เรียนรู้ส่วนย่อยตามลำดับเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ในส่วนย่อยจะเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่เห็นภาพรวมทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น

3) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เพราะเมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์มากจะยิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพราะการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5) จัดลำดับเนื้อหาสาระให้มีความเชื่อมโยงและเป็นระบบจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน

6) กระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้อยู่กับประสบการณ์เดิมของตนเองเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

7) การกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแบบองค์รวม (holistic thinking) เพื่อให้ให้เห็นความเป็นระบบของเนื้อหาสาระที่เรียน ตลอดจนความเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น

2. ทฤษฎีสนาม มีสาระสำคัญคือ การเรียนรู้เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากกระบวนการรับรู้ (perception) และกระบวนการคิดเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การเรียนรู้เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีพลังทางบวกซึ่งมาจากการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสนามของ Lewin ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรู้คิด

1) การจัดการเรียนรู้ควรมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งบรรยากาศทางกายภาพ บรรยากาศทางจิตวิทยา และบรรยากาศทางสังคม

2) ผู้สอนควรแสดงพฤติกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะผู้สอนคือสิ่งแวดล้อมชนิดหนึ่งในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) ผู้สอนควรมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมในการเรียนการสอนเป็นที่ประทับใจของผู้เรียนทำให้เข้าไปอยู่ในความสนใจของผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) การจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น การเรียนรู้ในชุมชน การเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

3. ทฤษฎีเครื่องหมาย มีสาระสำคัญ คือ การเรียนรู้เกิดการใช้เครื่องหมายหรือความคาดหวัง เป็นเครื่องชี้นำพฤติกรรมของตนเองไปสู่การบรรลุ จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ทฤษฎีเครื่องหมาย หรือ ทฤษฎีความคาดหวัง พัฒนามาจากทฤษฎีการแสดง พฤติกรรมไปสู่จุดมุ่งหมายของบุคคล มุ่งเน้นการเรียนรู้ ที่เกิดมาจากความรู้ความเข้าใจ

แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเครื่องหมาย ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรู้คิด

1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ หรือความคาดหวังผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็น รางวัลที่ผู้เรียนต้องการ

2) การจัดการเรียนรู้มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลเมื่อผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการแล้วจะเกิดการเรียนรู้ ที่ดีขึ้น

3) การจัดการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้จากความเข้าใจของตนเองมากกว่าการจดจำ โดยขาดความเข้าใจ

4) การจัดการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียน เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ของตนเองเพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง

5) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ควรมี สิ่งเร้าให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ออกมา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา มีสาระสำคัญ คือ เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติตลอดเวลา ทฤษฎีพัฒนา การทางสติปัญญา

แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพัฒนาการ ทางสติปัญญาของ Piaget ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการรู้คิด

1) การจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงหรือเชื่อมโยง กับประสบการณ์เดิม

2) การจัดการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียน เชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิม ของผู้เรียน เพื่อให้กระบวนการปรับแต่งเกิดความ สมดุลทำให้เกิดการเรียนรู้

3) การจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างต่อเนื่อง

4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำหรือ ปฏิบัติจริงในสิ่งที่เรียนรู้และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5) หากผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้สาระสำคัญ ไต ผู้สอนควรปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน แต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการ ปรับแต่งจนเกิดความสมดุล

6) การจัดการเรียนรู้ควรออกแบบกิจกรรม ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน ในแต่ละช่วงวัย

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagné มีสาระ สำคัญคือ การเรียนรู้มีหลายระดับและประเภท แต่ละระดับและประเภทจำเป็นต้องใช้วิธีการจัดการ เรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยน ให้มีความสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการ ของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ ของ Gagné ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้คิด

1) การจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2) การจัดการเรียนรู้ควรมีการปรับเปลี่ยน ไปตามศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคลโดยเนื้อหาสาระ มีความเหมือนกันแต่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน

3) การเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ ควรตอบสนองธรรมชาติของการเรียนรู้ในแต่ละ

หมวดหมู่ เช่น การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา ควรเลือกใช้การแก้ปัญหาเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้

4) การจัดการเรียนรู้ควรมีลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ 9 ขั้น ได้แก่ 1) การสร้างความสนใจ 2) การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การทบทวนความรู้เดิม 4) การสอนเนื้อหาใหม่ 5) การให้แนวทางการเรียนรู้ 6) การฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง 7) การให้ผลย้อนกลับ 8) การประเมินผล 9) การสรุปบทเรียน

5) การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6. ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีสาระสำคัญคือ การเรียนรู้ใด ๆ จะมีความหมายต่อผู้เรียน หากสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่เคยเรียนรู่มาก่อน เนื้อหาสาระใด ๆ สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กได้แต่ต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละคน เด็กแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมายของ Ausubel ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรู้คิด

1) การจัดการเรียนรู้ควรมีความสอดคล้องกับระดับความพร้อมของผู้เรียนแต่ละคน ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับศักยภาพของผู้เรียน

2) การจัดการเรียนรู้ควรเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับความรู้และประสบการณ์เดิม ตลอดจนวิถีชีวิตของผู้เรียน

3) การจัดการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักว่าสิ่งที่เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริงและควรบูรณาการเนื้อหาสาระเข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียน

4) การจัดการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดทบทวนถึงประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน

หรือเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่คล้ายคลึงกัน

5) การจัดการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่เคยเรียนรู้มาแล้ว รวมทั้งการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนมาแล้ว

6) การจัดการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์จัดกลุ่มสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ตามหลักเกณฑ์หรือความคิดรวบยอดที่กว้างขวางกว่า

7) การจัดการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความหมายของการเรียนรู้โดยการคิดที่หลากหลาย

8) การจัดการเรียนรู้ควรให้รอบความคิดที่จำเป็นแก่ผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มต้นการเรียนการสอน

7. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner มีสาระสำคัญคือ บุคคลเลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ และการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง

แนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการรู้คิด

1) การจัดการเรียนรู้ควรตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2) การจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสืบเสาะแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง

3) การจัดการเรียนรู้ควรเริ่มต้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นของจริงหรือการลงมือปฏิบัติจริง แล้วพัฒนาไปสู่การเรียนรู้จากแผนภาพและการเรียนรู้จากสัญลักษณ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม

4) การจัดการเรียนรู้ควรใช้แผนภาพ แผนผัง ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เช่น ใช้แผนผังมโนทัศน์ในการสรุปเนื้อหาสาระ

5) การจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนทำความเข้าใจและจดจำสาระสำคัญ ในรูปของสัญลักษณ์ ตามแนวทางของผู้เรียนแต่ละคน

8. การสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิด
สู่การจัดการเรียนรู้ มีสาระสำคัญคือ การจัดการเรียนรู้
ตอบสนองความต้องการและความสนใจและธรรมชาติ
ของผู้เรียน มีความเป็นระบบขั้นตอน ให้ผู้เรียน
มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เชื่อมโยงกับ
ประสบการณ์เดิมอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน
ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างมี
ความหมาย

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง
การรู้คิดบนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิด

1) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการ
ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียนมีความเป็นระบบ
ขั้นตอน

2) ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้
ที่หลากหลายเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์ เดิม
อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนที่สามารถนำไปใช้
ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างมีความหมาย

3) เริ่มต้นการเรียนรู้จากภาพรวมไปสู่
ส่วนย่อยโดยใช้กระบวนการคิดอย่างหลากหลาย เช่น
การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา
อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
การคิดสร้างสรรค์

4) ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว
ตลอดจนการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ทั้งบรรยากาศทางกายภาพ บรรยากาศทางสังคม
และบรรยากาศทางจิตวิทยา

5) ผู้เรียน มีเป้าหมายในการเรียนรู้
และเรียนรู้บนพื้นฐานของความเข้าใจ ตอบสนอง
ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

6) ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม
ไปสู่นามธรรม ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการ
สืบเสาะแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง
ได้ลงมือปฏิบัติจริงสอดคล้องกับพัฒนาการ
ทางสติปัญญาของผู้เรียนและมีการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ นำไปสู่การสรุปอ้างอิงเป็นองค์ความรู้

7) ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้
ให้เหมาะสมกับระดับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน
ออกมาด้วยวิธีการที่หลากหลาย

8) ประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับ
จุดประสงค์และนำผลการประเมินมาปรับปรุง
และพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

จากทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า
การนำทฤษฎีการเรียนรู้ไปใช้นั้นควรพิจารณา
ให้เหมาะสมกับบริบทที่จะนำไปใช้ เพราะแต่ละทฤษฎี
มักจะให้คำอธิบายในแง่มุมที่ทฤษฎีนั้นสนใจเท่านั้น
ไม่มีทฤษฎีการเรียนรู้ใดสามารถนำไปใช้ในการจัดการ
เรียนรู้ได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน ในการจัดการเรียนรู้
อาจต้องใช้หลายทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาบทเรียน ออนไลน์

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาบทเรียน
ออนไลน์ สามารถสรุปได้ดังนี้ (จินตวิทย์ คล้ายสังข์,
2560)

1) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม
เน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์
ระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนองโดยผู้เรียน
จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง
อันนำไปสู่ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม
ซึ่งก็คือการเรียนรู้นั่นเอง นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า
การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สามารถ
สังเกตเห็นได้และการเรียนรู้เกิดจากการให้สิ่งเร้า
จากภายนอกในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และ
พฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ เป็นการบ่งชี้อย่างชัดเจน
ของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไม่ใช่สิ่งที่อยู่ในความคิด
ของผู้เรียน

แนวทางปฏิบัติของการนำทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรม
นิยมไปใช้

ควรมีการแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนทราบและตั้งความหวัง ตลอดจนการประเมินตนเองว่าจะสามารถได้รับผลการเรียนรู้ประจำบทเรียนนั้นหรือไม่ จากนั้นผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินผลการเรียนเพื่อให้ทราบว่าตนเองมีผลการเรียนรู้เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้อาจมาจากการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสมทั้งในภาพรวมและในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนตรวจสอบได้ว่าตนเองกำลังเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

2) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมสนใจธรรมชาติของผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวในการเรียน นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์สิ่งเร้าที่มาจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ ข้อมูล/ความรู้ที่ต้องการเรียนกับตัวผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถจัดระเบียบ เรียบเรียง รวบรวม เพื่อให้สามารถนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ได้ในเวลาที่ต้องการ โดยให้ความสำคัญกับความใส่ใจ กลยุทธ์การเรียนรู้ พื้นฐานความรู้และความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดของตนเอง การรู้ว่ารู้อะไร ต้องการอะไรและยังไม่ว่าอะไร ควบคุม และตรวจสอบความคิดของตนเองได้ นักทฤษฎีกลุ่มนี้ยังเชื่อว่าการเรียนรู้บางเรื่องไม่สามารถสังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมีมากกว่าการวัดด้วยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความจำ แรงจูงใจและการคิด ตลอดจนการสะท้อนที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียนตามความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ปริมาณความสามารถ ความพยายามที่ทุ่มเทระหว่างกระบวนการเรียนรู้และความซับซ้อนของการประมวลผล ตลอดจนโครงสร้างความรู้เดิมของผู้เรียน

แนวทางปฏิบัติของการนำทฤษฎีกลุ่มพุทธินิยมไปใช้

การใช้กลวิธีที่ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่อการเรียนรู้ได้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนสิ่งที่ได้รับผ่านประสาทสัมผัสไปยังหน่วยความจำระยะสั้น เช่น การอ่าน การมองและการสัมผัส นอกจากนี้การจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ การเรียงลำดับจากง่ายไปยากและการแสดงถึงความเชื่อมโยง เช่น การใช้ผังความคิดล่วงหน้าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการจดจำ และระลึกถึงข้อมูลนั้นได้ดีขึ้น

3) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์

การเรียนรู้เกิดจากการที่แต่ละบุคคลสร้างความรู้โดยผ่านกระบวนการดูดซึมประสบการณ์ใหม่เข้าสู่ประสบการณ์เดิมและการปรับโครงสร้างทางปัญญา การสร้างโครงสร้างใหม่เพื่อรับประสบการณ์นั้น โดยการออกแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีนั้นควรให้บริบทการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีรูปแบบการเรียนรู้จากสิ่งที่รู้แล้วไปยังสิ่งที่ไม่รู้ มีสมดุลระหว่างการเรียนรู้แบบอนุมานและอุปมาน โดยผู้เรียนแต่ละคนมีการแปลความหมายของสิ่งที่ได้รับและการแปลความสิ่งที่อยู่รอบตัว ตามการรับรู้ของแต่ละบุคคลและผู้เรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

แนวทางปฏิบัติของการนำทฤษฎีกลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ไปใช้

ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ และให้คำแนะนำสำหรับการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้จึงเน้นสถานการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา ตลอดจนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและครูตั้งคำถามหรือเสนอสถานการณ์ปัญหากระตุ้นให้ผู้เข้ารับการเรียนรู้คิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา ครูในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้จะต้องจัดเตรียมแหล่งข้อมูลให้เพียงพอต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ตามความเข้าใจของผู้เรียน

ตัวอย่างเช่น การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต่อการใช้ความรุนแรงของเด็กวัยรุ่น สามารถใช้ทฤษฎี การเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและมนุษยนิยม และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิดในกลุ่ม Gestalt โดยทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมมีความเชื่อว่า มนุษย์มีความเป็นกลาง คือไม่ดี-ไม่เลว การกระทำ ของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองสิ่งเร้า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มมนุษยนิยมเชื่อว่ามนุษย์มีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการและมีแรงจูงใจภายใน ที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลได้รับอิสรภาพ และเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเอง ไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับทฤษฎี การเรียนรู้กลุ่มการคิดในกลุ่ม Gestalt ที่มีสาระสำคัญ คือ จิตและสมองมีความเป็นองค์รวม และมีความ เชื่อมโยงกัน การเรียนรู้ที่ติดขัดเกิดจากสิ่งเร้า เนื่องจากการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้าง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต่อการใช้ ความรุนแรงของเด็กวัยรุ่นเป็นบทเรียนที่ถูกพัฒนาขึ้น ความเชื่อว่าเด็กวัยรุ่นมีความเป็นกลาง ไม่ดีและไม่เลว แต่การใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีผลมาจากอิทธิพล ของสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัวและภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองสิ่งเร้า ต่อสิ่งเร้าการเรียนรู้ในการใช้ความรุนแรงจึงเกิด จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Caliskan et al., 2020) การเปลี่ยนแปลงหรือป้องกันการ ใช้ความรุนแรงจึงต้องเสริมสร้างการคิดอย่างมี วิจารณญาณต่อการใช้ความรุนแรง โดยให้ผู้เรียน ได้ตระหนักถึงคุณค่าความดีงาม ความสามารถ ของตนเอง มีความต้องการและมีแรงจูงใจภายใน ที่จะพัฒนาศักยภาพของตนโดยบทเรียนออนไลน์ จะเชื่อมโยงจิตและสมองของบุคคลให้มีความ

เป็นองค์รวมและมีความเชื่อมโยงกัน จนนำไปสู่การคิด อย่างมีวิจารณญาณต่อการใช้ความรุนแรง (พนารัตน์ แสงวิจิตร, 2558) ดังนั้น เมื่อนำทฤษฎีการเรียนรู้ มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาบทเรียน ออนไลน์ จึงทำให้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้าง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อการใช้ความรุนแรง มีลักษณะ ดังนี้

1. ควรสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา คือการเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต่อการใช้ความรุนแรง
2. ควรต้องมีความเหมาะสมกับลักษณะ ของผู้เรียนอายุ 12-15 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการประเมินความเหมาะสมของบทเรียน
3. ควรมีลักษณะเป็นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรู้ในบทเรียนที่ตนเอง สนใจและต้องการได้ เช่น บทเรียนจากนิทาน บทเรียน จากข้อความ
4. ควรเป็นบทเรียนที่สร้างความสนใจของผู้เรียน ตลอดเวลาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้
5. ควรเป็นบทเรียนที่สร้างความรู้สึทางบวกกับ ผู้เรียน เสริมแรง สนุกสนานและควรหลีกเลี่ยง การลงโทษ
6. ควรมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ทางการเรียนรู้
7. ควรใช้ภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม สุกภาพ และเป็นการสื่อสารทางบวก ไม่กระตุ้นหรือเร้า ให้ผู้เรียนใช้ความรุนแรง
8. ไม่ควรนำเสนอในรูปแบบตัวอักษรเพียงอย่าง เดียว ควรใช้เสียงประกอบด้วย หรือมีการนำเสนอ สาระต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
9. ควรมีการจัดลำดับขั้นตอนของการนำเสนอ บทเรียนอย่างเหมาะสมและมีการประเมินผล แบบ 360 องศา โดยประเมินคุณภาพของบทเรียน ทั้งด้านการออกแบบบทเรียนการเสริมสร้างทักษะ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนออนไลน์

บทสรุป

ทฤษฎีการเรียนรู้เป็นทฤษฎีสำคัญที่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน กลวิธีการนำทฤษฎีการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน จะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จึงมีความแตกต่างกันตามบริบทของการเรียนรู้นั้น ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมจะเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การเรียนรู้จากข้อเท็จจริง ทฤษฎีกลุ่มพุทธินิยมจะเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหลักการ และกระบวนการ เนื่องจากกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์สิ่งเร้าที่มาจากสภาพแวดล้อม ดังนั้นพฤติกรรมที่แสดงออกจึงเกิดจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์จะเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดสร้างสรรค์ แนวคิดคอนเน็กติวิสต์ จะเหมาะสมกับการจัดการ

เรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการและการคิดระดับสูง รวมถึงการเชื่อมโยงความรู้จากแหล่งข้อมูลด้วยการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาบทเรียนออนไลน์จึงสามารถใช้ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและมนุษยนิยม และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิดในกลุ่ม Gestalt โดยทฤษฎีเหล่านี้มีมุมมองว่ามนุษย์มีคุณค่า มีความดีงาม การตอบสนองขึ้นอยู่กับสิ่งเร้า การเรียนรู้จึงเกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง โดยอาศัยจิตและสมองที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

เนื่องจากบทความวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อการใช้ความรุนแรงของเด็กวัยรุ่น ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ผลที่ได้จากการศึกษาและสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้สู่การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ จะถูกนำไปใช้ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อการใช้ความรุนแรงของเด็กวัยรุ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จินตวิธีย์ คล้ายสังข์. (2560). การผลิตและใช้สื่ออย่างเป็นระบบ เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แวมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญรัตน์ ตั้งคุณานันต์. (2558). พื้นฐานและหลักการการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มินเซอริวิส ซัพพลาย.
- พนารัตน์ แสงวิจิตร. (2558). การออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ด้วยมูเดิ้ล. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ไพฑูริย์ สีนารัตน์ และคณะ. (2557). เติบโตเต็มตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มารุต พัฒนาผล. (2563). ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิด (Cognitive Theories). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศศิวรรณ พชรพรรณพงษ์. (2554). การออกแบบและการพัฒนาการเรียนรู้. สุรินทร์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- Caliskan, S. et al. (2020). Lecturers views of online instructors about distance education and adobe connect. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 15 (23), 145-157.